

JIGAL KRANT

De kosjere hamvraag Alcohol

Joden zijn door de bank genomen geen drinkers. Natuurlijk zijn er uitzonderingen, zo kent elke sjoel wel een paar vaste klanten die hun geloofsbeleving op zaterdagochtend halen uit het steeds luider 'lechajim!' roepen over een lange reeks whisky's. Geheel in de geest van koning David: 'ik hef het glas voor alle hulp en Gods naam zal ik uitroepen' (Psalmen 116:13). Maar ook al worden Joodse jongetjes al op hun achtste levensdag met wat zoete wijn getroost na het vervolmaken van hun lichaam, het blijkt zelden de kiem van een latere alcoholverslaving. Misschien is het een beetje als Obelix. Die viel als baby in een ketel toverdrank en hoefde daarna nooit meer een slok. Iedereen die weleens een Joods feestje heeft doorstaan, weet dat het speciaal ingekochte kratje bier grotendeels overblijft tot het volgende feestje. De Chanoekaborrel van het NIW bleek onlangs zelfs geheel bierloos. Bij nader inzien zat in koning Davids glas waarschijnlijk cola light.

Mogelijk heeft het iets te maken met het eeuwige getob en getwijfel. Joden zijn angsthazen. Ze gaan voor elke pukkel naar de dokter. Ze zijn bang dat er spekjes in hun salade zitten. Moeders vrezen dat hun zonen geen beroemde dokters worden. Als Joden daten zijn ze doodsbenauwd afgewezen te worden. De zorgeloze houding die vereist is voor een onbezorgde avond aan de toog, is aan maar weinig jiddens besteed. Stel je voor dat ze controle verliezen! „Oehoe, ik ben helemaal tipsy,” roepen Joodse dames steevast uit na een hoeveelheid alcohol die nog geen kreupele hamster doet wankelen. Het is als dat oude mopje: als een Italiaan moe en dorstig is, dan wil hij een wijntje. Als een Griek moe en dorstig is, dan wil hij een ouzo. Als een Mexicaan moe en dorstig is, dan wil hij een tequila. Als een Jood moe en dorstig is, dan denkt hij dat hij diabetes heeft.

Er is serieus wetenschappelijk onderzoek gedaan naar het significant lagere alcoholmisbruik onder Joden. Recentere studies tonen aan dat Joden genetisch meer ADH2*2 aanmaken, een stofje dat essentieel is bij de afbraak van alcohol. Hierdoor zijn Joden minder snel geneigd om verslaafd te raken en ontstond een cultuur waarinbovenmatige alcoholconsumptie niet wordt aangemoedigd.

De Tora geeft ook niet hoog op van alcohol. Noach en Lot werden dronken en de gevolgen waren niet best. Noach zette zich te kijk door te gaan naaktlopen en bij Lot verzandde het in groepsincest. De priesters Nadav en Awiehoe gingen volgens de overlevering dronken de tempel in toen ze hun laatste vuuroffer brachten. Ze werden verdeld door een goddelijke bliksemschicht. De tempel bestaat niet meer en hoe herdenken we dat? We laten kersverse bruidegoms een wijnglas kapot trappen.

Toch zag de Joodse God een alcoholverbod, zoals Allah de moslims oplegde, niet zitten. Integendeel. Van Joden wordt verwacht dat ze vrijdagavond de sjabbat beginnen met een glas wijn en dat nog eens dunnetjes overdoen op zaterdagochtend. Ook de *havdala*, waarmee de sjabbat wordt beëindigd, draait om wijn of sterke drank. We trouwen met wijn. Met Pesach drinken we minstens vier glazen en op Poeriem is het zelfs de bedoeling om toetertje lam te worden, al zijn er gebruiken die beter worden nageleefd.

De schizofrene houding ten opzichte van alcohol komt het best tot uiting bij het maken van kiddoesj en havdala. De beker wordt tot de rand gevuld, maar meer dan een paar angstige slokjes worden er niet genomen. Ik erger me daar altijd groen en geel aan. Maar als het om alcohol gaat, ben ik ook een regelrechte goj.

Column **Tamarah Benima**

Maccoby

Alles wat een mens moet weten is te vinden in een beperkt aantal boeken

Soms stel ik me voor hoe het zou zijn om precies te weten wat er staat in de boeken die in mijn boekenkast staan. Niet de boeken uit winkels, niet de boeken uit bibliotheken, niet de boeken in de boekenkasten van vrienden. Maar gewoon mijn eigen boeken. De boeken die meeverhuizen, de boeken die tijdelijk opgeslagen worden en later weer worden uitgepakt. Ik ben er namelijk van overtuigd dat alles wat een mens moet weten te vinden is in een beperkt aantal boeken. En ook alles waarvan een mens kan genieten. Deze gedachte kreeg een nieuwe slinger doordat ik Hyam Maccoby's *Judaism in the First Century* pakte en begon te lezen. Voorin staat een opdracht van hem, aan mij. De datum die erbij staat is 30 januari 1990. Bijna een kwart eeuw geleden. Maccoby stierf in 2004. Hij was een geleerde en als bibliothecaris verbonden aan het Leo Baeck College, het opleidingsinstituut voor liberale rabbijnen in Londen. Na zijn pensionering werd hij universitair docent aan de Universiteit van Leeds. Hij was ook een gelauwerd schrijver, die prijzen won vanwege die heldere stijl en de diepgaande kennis die hij in zijn boeken tentoonspreidde. In die heldere stijl werd ook *Revolution in Judea: Jesus and the Resistance Movement* geschreven. Ooit stond het in mijn boekenkast. Ik leende het uit en kreeg het nooit meer terug. Tja. In dat boek beschrijft Maccoby hoe Jezus van rabbijn die de idealen uitdroeg van de Farizeeën in de loop van een paar eeuwen werd omgevormd tot een Midden-Oosterse godheid die moest sterven en weer opstaan om de natuur te laten voortgaan. Het heeft mijn beeld van Jezus blijvend veranderd. Een van Maccoby's specialismen was het antisemitisme. Zijn boeken daarover las ik niet, ze staan niet in mijn boekenkast. Maar eerdaags wel. Want ik weet zeker dat hij daar zinnige dingen over heeft geschreven. Wie schrijft die blijft, luidt een bekend motto. Dat geldt beslist voor Hyam Maccoby z.l..